

Sinkó István

BÚCSÚ és megérkezés

**Albert Katalin és
Ganczaugh Miklós
emlékkiállítása**

Vízvárosi Galéria,
2021. IX. 9–28.

A Vízvárosi Galéria Sulyok Miklós kurátori munkája nyomán szép búcsút vett a nemrégiben elhunyt művész házaspártól, Albert Katalintól és Ganczaugh Miklóstól. Katalin 2018-ban, férje, Miklós 2020-ban távozott közülünk, s e tárlat kettejük önálló és közös műveiből adott most keresztmetszetszerű áttekintést. E búcsúzás fájdalmas mellékszála volt, hogy a kiállítás megnyitása után nem sokkal hunyt el a galéria vezetője, a kiváló festőművész, a házaspár barátja, Olescher Tamás is.

A tárlatot azonban nem a halál érzete, az eltávozás, inkább a megérkezés, a felfedezés csodája lengi körül. Albert Katalin különleges, nagy alázattal létrehozott képkeretei, paszpartujai és Ganczaugh finom ceruza-, színesceruza- és temperamunkái a nézőt a meglepetés, a rácsodálkozás érzésével töltik el. Albert Katalin amatőr volt, és egyben felfedező, újraalkotó, hiszen a kép belső keretezése – a papírkeret műfaja – nem igen volt ismerős idehaza. Albert végtelen türelemmel és nagy szakmai felkészültséggel, megannyi ötlettel keretezte a kis méretű rajzokat, grafikákat, esetleg festményeket. Használt kollázstechnikát, textilanyagokat, különböző minőségű papírokat. Ezek a keretek gyakran új fényt adtak a bennük elhelyezett műveknek, értelmezték – néha átértelmezték – a munkákat. Nem véletlen, hogy a házaspár közeli barátja, Vörösváry Ákos gyakran saját gyűjteményéből adott át kereteznivalót Albert Katalinnak. Mindketten alapító tagjai is voltak az Első Magyar Látványtárnak, s így számos művük került a gyűjteménybe.

Albert Katalin előszeretettel igazodott az általa paszpartuzott munkák szellemiségéhez. Az Alapítvány egyházi jellegű képanyagának keretezésénél továbbvitte a vallásos témát a népi művészet, a templomi ereklyék hatását is beemelve munkáiba.

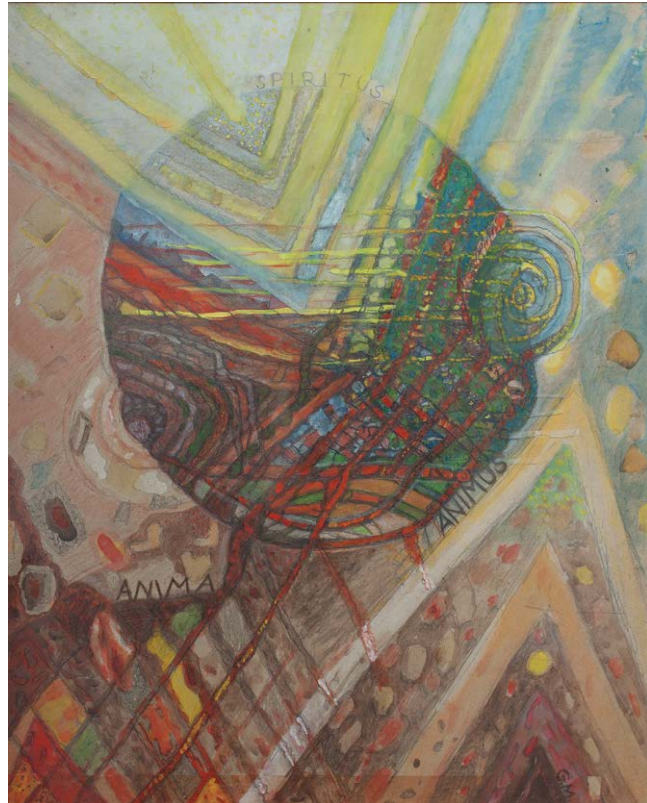
Ganczaugh Miklósnak e kiállításán – lévén, az Ars Sacra fesztivál keretében nyílt a tárlat – elsősorban vallási témájú műveit láthatjuk. Most nincsenek jelen remek világi kompozíciói, izgalmasan bonyolult, Balaton-felvidéki tájrajzai. Különös áttételekkel jelenít meg tájat és szentet, embert és emberfelettit – groteszk, jelszerű módon, de nem feledve a jelenvaló és a spirituális „való” számára oly fontos egységét. Emberábrázolásai – mint Sturcz János megnyitójában kiemelte – „esendő, kísérteteikkel, kétségeikkel, vétkeikkel küszködő, hús-vér

↑
ALBERT Katalin: *Passe-P Art*, é. n.,
vegyes technika, 38,3×27,3 cm
Fotó: Berényi Zsuzsa
HUNGART © 2021

↑
 Kiállítási enteriőr
 Fotó: Berényi Zsuzsa

↑
 GANCZAUGH Miklós:
 Három az Egyben (Anima Animus Spiritus), 2017
 Fotó: Szabó Miklós
 HUNGART © 2021

emberek. Az alázat és a művészet, valamint az egymás iránti teljes odaadásuk, önalávetésük nem önmegalázáshoz, hanem felemelkedéshez vezetett.”

A Földanya, a biológiai és szakrális világábrázolások, a mandalaszerű vagy épp a középkori „képírás” által létrehozott szimbólumok újraértelmezése mind-mind az emelkedettség és a földközelség kettősségét mutatják művészetében. Alázat és tartás – ez jellemezte Ganczaugh Miklós alkotói hitvallását. A kiállítás fájdalmasan szép miniatűr darabjai a szeretett feleség emlékére készült rajzsorozat, melyben a már beteg alkotó a hiányt és az emléket idézi.

Albert Katalint és Ganczaugh Miklóst haláluk után néhány évvel az újrafelfedezés örömeivel köszönhetjük. Szürreális ez az állapot, mint Ganczaugh szürreálisra is utaló művei vagy Albert szürrealisztikus paszpartujai, ám az, hogy újra – vagy inkább folyamatosan – jelen vannak a magyar képzőművészeti életben, és a halálukkal lezárult életműveket a minőség és szellemiség frissen tartja, fontos és felemelő. Erről egyik utolsó interjújában Ganczaugh Mohi Sándornak így vall: „Mindannyian kereső emberek vagyunk. Bizonyos dolgokat sikerül az embernek megfogalmaznia a maga számára, és kitartania annak igazságában. Egy művészembernek, ha nem is vallásos, akkor is elég komoly lelki életet kell élnie, mert ez hozzátartozik a hivatásához, eszköz a mesterségéhez.”

Az Albert-Ganczaugh-házaspár sokrétű, különleges hangvételű munkássága a Vízivárosi Galéria emlékkiállításának segítségével újjáéledt. Nemcsak a szakrális, de az egyetemes világkép hordozóiként kerülnek a helyükre. Megérkeztek.